Ա. ՏԱՐԻ

Գինը՝ մէկ ղրուշ

ԹԻՒ 97

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Սուրիա, տարեկան 55 ղրշ. ոսկեդրամ
» վեցամսեայ 30 » »
Արտասահման տարեկան 3½ տոլար
» վեցամսեայ 2 »
Իրաք եւ Պարսկաստան 4½ »

Արտօնատէր՝ ԵՂԻԱԶԱՐ ՊԷՆԼԵԱՆ
Պատ.—Տն. ՏՕՔ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ԵՓՐԱՏ

ԱԶԳ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

Adresse: «YEPRAD»
Journal Arménien
B. P. 382 ALEP — Syrie

Վարչական եւ խմբագրական առաքումներն ու դիմումներն ընել խմբագրատուն, Կեդր. Նամակատան կից- ամէն օր կէս օրէ վերջ, ժամը՝ 1—6։

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — 13 ՅՈՒՆԻՍ 1928

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՐԵԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

Օտար դաւանանքի պատկանող անձնուէր եւ անբասիր հայ մը, որ երկար տարիներէ ի վեր համազգային հռչակ կը վայելէ իր ազգին հանդէպ ցոյց տուած անձնազոհութեամբ եւ անձնուիրութեամբ, որուն համար Թուրք իշխանութեանց կողմէ անդադար հալածանքներու ենթակայ եղած է, ցաւօք կը պատմէր թէ՝ փողոցի մէջ նախատուած եւ անարգուած է քանի մը դպրոցական պատանեակներու կողմէ, որոնք չեմ գիտեր ինչ մակդիրով որակած են զինք։

«Կրթութիւնը օրօրոցէն պէտք է սկսիլ», կ'ըսեն միահամուռ բոլոր մանկավարժները. արդարեւ, նորածին մը լոյս աշխարհ գալէ վերջ երբ հետզհետէ անոր մարմինը կը բարգաւաճի ու կը զարգանայ եւ անոր մատաղ ուղեղին ծալքերը օրըստօրէ կ'աճին ու կը բազմանան եւ ճեղքերը կը խորունկնան, մանուկը երկարատեւ թմրութենէ սթափած պէս կ'սկսի դիտել եւ դատել իրականութիւնը եւ իրողութիւնը, հետաքրքրուիլ իր շուրջի անցուդարձերով եւ իւրացնել ինչ որ կը տեսնէ իր շրջապատին մէջ։ Այս շրջանին ակնարկելով, մանկավարժները ըսել կուզեն թէ՝ մանուկին առաջին ուսուցիչն ու դաստիարակը պէտք է ըլլան անոր ծնողքը, հայրն ու մայրը եւ ընտանեկան յարկին մէջ գտնուող ուրիշ անձեր։ Տունը կրթարան մը ըլլալու համար մանուկը շրջապատուած ըլլալու է բարեկիրթ, կենցաղագէտ, մեծերը յարգել [illegible], վարքովն ու բարքովը օրինակելի, խօսքերն ու գործերը չափով ու կշռով անհատներէ, որոնք ի մի բան՝ օժտուած ըլլալու են բարեկրթութեամբ, կենցաղագիտութեամբ ու ազնիւ նկարագրով։ Ահա, այսպիսի ծնողքներու մէջն է որ երեւան կուգայ [illegible] «[illegible]» [illegible] մը, որ օգտակար կը հանդիսանայ իր անձին ու ընտանիքին, պատկանած համայնքին եւ համայն մարդկային ընկերութեան։

Ցաւօք պէտք է խոստովանիլ որ, մեր մէջ Դիոգինէսի լապտերով պէտք է փնտռել այսպիսի ծնողքներ, այնպէս որ, երբ մեր մանուկները դպրոցական տարիքը կը հասնին, անոնք արդէն իւրացուցած կ'ըլլան իրենց ծնողքներէն տեսածները եւ նոյնացած՝ անոնց բարքերովն ու սովորութիւններովը։

Այս պայմաններու մէջ բնական է որ կրթական յարկերուն կ'իյնայ նոր մանուկ մը կերտել, մաքուր նկարագիր մը շինել, կրթել եւ դաստիարակել զայն՝ անհետացնելով անոր մատաղ ուղեղէն այն բոլոր յոռի սովորութիւնները, որոնք կազմուած են ընտանեկան յարկերու մէջ։

Այս խորհրդածութիւններէն կը հետեւի՛ թէ՝ որքա՜ն դժուար է ուսուցիչներու ինկած պարտականութիւնը՝ ազգը դաստիարակելու վեհ գործին մէջ. անոնք ոչ միայն մեր տղոց պիտի սորվեցնեն ուսում եւ գիտութիւններ, այլ նաեւ պիտի փոխարինեն բարեկիրթ եւ կենցաղագէտ ծնողքները։ Ստոյգ է որ, եթէ մեր ուսուցիչները պիտի գոհանան միայն կարգ մը [illegible] ուսուցանելով ու զանց պիտի ընեն երկրորդը, այն ատեն յաճախ ականատես պիտի ըլլանք այնպիսի պատանեակներու, որոնք ոչ միայն պիտի անարգեն ու նախատեն ազգային գործիչ մը, այլ պիտի հայհոյեն նաեւ շատ մը ազգային սրբութիւններու։

Ուրեմն, ազգովին որքան ալ դժուարապահանջ ըլլանք ուսուցիչներու ընտրութեան մէջ, այնքան ալ իրաւունք ունինք։ Հոս հարց կը ծագի թէ՝ մեր ներկայ ուսուցիչները, առանց բացառութեան, օժտուա՞ծ են մեր յիշած գեղեցիկ յատկութիւններով. անոնք թէ ուսուցիչ եւ թէ բարեկիրթ ու ազնիւ նկարագրով դաստիարակնե՞ր են։

Կարեւոր թուով բացառութիւնները յարգելով, պէտք է խոստովանիլ որ մենք ուսուցիչներու սովէն կը տառապինք. քաղքիս զանազան ու այլազան հայ վարժարաններու մէջ կրցած են մուտ գործել նաեւ այնպիսիներ՝ որոնք ոչ միայն զուրկ են ուսուցչէ մը պահանջուած յատկութիւններէն եւ բարեմասնութիւններէն, այլ իրենց գործերովն ու խօսքերովը գէշ օրինակ կը հանդիսանան իրենց դաստիարակութեան համար յանձնուած տղաքներու. այսպէսով է որ յառաջ կուգան իմաստակներ, թերակիրթներ եւ ինկած նկարագրով պատանիներ։

Շատ մը օրինակներէ 1—2 հատ յիշենք։

Մենք յաճախ առիթը ունեցած ենք այցելութիւնը ընդունելու գլխարկ կրող ուսուցիչներու, որոնք անտեղեակ տարազի պարտադրած օրէնքներու, գլխարկը գլուխնին, կուգան բազմիլ իրենց ցոյց տրուած աթոռներուն վրայ։

Ուսուցիչներ ալ կան, որոնք բարեբաղդաբար ցանցառ թիւ մը կը կազմեն. Թերեւս իւրացուցած ըլլան կարգ մը [illegible], բայց անկարող ըլլալով իրենց կարդացածը ըմբռնել եւ անոր նպատակն ու նշանակութիւնը հասկնալ, աջ ու ձախ կը յարձակին հայհոյանքներով եւ անպատշաճ ոճերով։ Այս կարգէն ուսուցիչ մը, որ կ'երեւի ջղագրգիռ խառնուածք մը ունի, գռեհիկ առատութեամբ «Եփրատ»ի խմբագրութեան կը հայհոյէ խմբագրականի մը համար, որուն նպատակը եղած է, ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողը, ձաղկել այն ցուցամոլութիւնն ու շռայլութիւնը, որոնք կը տիրեն մեր հարսանեկան եւ այլ երեկոյթներու ատեն եւ մինչեւ արեւածագ կը տեւեն։ Այդ պարոնը հաւանաբար ինքզինք կ'արդարացնէ կարծելով թէ մեր գրածները ուղղուած են շէնքի մը չորս պատերուն։

Այս տեսակ ուսուցիչներ միտքով եւ հոգւով աղքատ են, որոնք վտանգաւոր ուսուցչական պաշտօններու կոչուած են պարզապէս ապրելու համար. մեր մատաղ սերունդը այսպիսի արգահատելիներու դաստիարակութեան յանձնելը աններելի մեղք մըն է։ Ինչպէ՞ս կուզէք որ այս տիպէ մարդիկներ իրենց չունեցած բարեմասնութիւնները եւ առաքինութիւնները ներգործելով մեր պատանիներու մէջ, մեզի ներկայանան ազնիւ նկարագրով, բարեկրթութեամբ եւ քաղաքավարութեամբ։ Ապահովաբար, մեր ապագայ սերունդը կը փճանայ եւ այս տեսակ ուսուցիչներու պէս անպատկառներ եւ իմաստակներ երեւան կուգան։

Ցեղային ինքնապաշտպանութիւն մըն է այս, որուն դէմ պէտք է ամէն գնով պայքարիլ. պէտք է մաքրագործել ուսուցչական ասպարէզը որպէսզի հոն միայն այդ անուան արժանի անհատներ մնան։

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ

ԻՄԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱԿՆԵՐԸ

Վերջին երեսունամեայ մեր ազատագրական պայքարը եւ անոր քննադատելի գործելակերպը, եթէ չկրցաւ ազգին համար քաղաքականօրէն բան մը ապահովել, ան բարոյապէս ալ յուսադրիչ եւ խրախուսիչ չեղաւ. անոր ազդեցութեան ու հովանիին տակ նոր սերունդին ջամբուած կրթութիւնը, եղաւ չափազանցօրէն աղէտաբեր ազգին համար։

Այդ կրթութիւնը, փոխանակ մեր իրական վիճակի գիտակցութեան, լրջախոհութեան չափանիշը կազմելու, եղաւ միմիայն խանդավառող, ինքզինք ցուցադրող ու մեր նիւթական թէ բարոյական ուժերը գերագնահատող. գուցէ պատճառներէն մէկն ալ, այս պարագան հանդիսացաւ մեր քաղաքական անյաջողութիւններու երկար աղէտաշարքին։

Իր ատեն մը, ու դեռ եւս մեր մէջ ի պատուի է, այս կրթութիւնը, որ մասամբ, անուղղակի ու գաղտագողի, դժբաղդաբար մուտ գտած է մեր դպրոցներէն ներս, կարգ մը ուսուցիչներու միջոցաւ եւ անոնց խօսքի եւ գործքի բրօբականտով, կրթական յարկերէն դուրս, ան կը ջամբուի նոր սերունդին կուսակցական խաղովակով եւ ներշնչումով։

Ահա այդ կրթութեան տարողութիւնը նորահաս սերունդին մտքին եւ սրտին մէջ տեղաւորել, տեսականը եւ անցաւորը, փոխան իրականին ու տեւականին, պարուրել զայն կեղծ փայլով մը որ սահմանուած է շուտով անհետանալու։ Այս ձախող եւ թերի կրթութիւնը, մեր պատանեկութեան մօտ իմաստակութիւնը յառաջացուց։

Եթէ հայ իրականութեան մէջ կայ խոշոր թերի մը, որ մեր անհատական ու ազգային կեանքին բնականոն յառաջդիմութիւնը կասեցուցած է, այն եղած է առաւելապէս այն համոզումը, թէ գիտենք, կը հասկնանք ամէն գործ ընկերական, գիտական, կրթական կամ քաղաքական ամենամեծ կնճիռները։

Մեզի համար պարզ լուծելի խնդիրներ համարելով, ի հարկին չենք քաշուիր անոնց մասին խօսելէ ու ճառելէ. այս է մեծամասնութեամբ մտայնութիւնը նոր սերունդին քով, չգիտնալով գիտնալ ձեւացնել, ձգենք խնդրոյ խորքը թափանցելու պարագան, անոնց դրսերեւոյթը նոյնիսկ ըմբռնել, դատելու մէջ, ան ապիկար դուրս եկած է։

Խախուտ եւ աւազուտ գետնի մը վրայ շինուած շէնքերը, ուշ կամ կանուխ, ենթակայ են փլչելու վտանգին, նոյնն է պարագան ձախող եւ թերի կրթութեան ենթականերուն համար, անոնց արտաքին շպար եւ փայլը չեն կրնար երկար ատեն դիմանալ եւ պահել ինքզինք, արտաքին ճնշումներու դէմ։ Ուրանանք անցեալը եւ գրաւենք ներկայով որ մեզ պիտի առաջնորդէ դէպի ապագան։ Սա ժամանակներէ կը տարուի շարունակ, տեսնելով շուրջը պատանեկութիւն մը, որ իրեն բոլոր խօսուածները կուլ կուտայ հալած իւղի պէս, բաւ է որ իրեն խօսողը ըլլայ ճարտասան փայլուն խօսքերու տէր եւ իշխելու ձիրքով օժտուած մէկը, առանց այլեւայլի յափշտակուած եւ հմայուած է ան։

Մեր նոր սերունդը վայրկեան մը նոյնիսկ չմտածեր թէ իրեն հրամցուած մտքերը, մատնանշուած դէպքերն ու դէմքերը, իրականութեա՞ն կը համապատասխանե՞ն, ճշգրիտ են թէ կեղծ խօսքեր, եթէ իրականութիւն մը կայ անոնց մէջ ո՞ր աստիճանի է։

Մօտաւոր անցեալի պատմութիւն մը ունինք, պատմութիւն մը 30—40 տարուան, հո՛ն հայ ազգին ընկերական, կրթական, բարոյական կամ եկեղեցական կեանքին համար չէ որ պէտք կայ մտահոգուելու, անոնց պատմութիւնները եթէ իրականութեան կէտ առ կէտ ալ չհամապատասխանեն, սակայն գոնէ, շատ մօտ են անոր, իսկ ինչ պիտի ըսենք մեր քաղաքական կեանքի պատմութեան — թէ կարելի է այսպէս որակել զայն — ուր մեծամեծ դէպքեր դէմքեր. հերոսութիւններ, քաջագործութիւններ գիրքը կը հրմշտկեն. ահա այս պարագան է որ կը կազմէ խեղաթիւրումներու եւ չափազանցութեանց գլուխ գործոց մը ու այս կեղծուած պատմութիւններն են որ այսօր կը կազմեն մթերք — դրամագլուխ մը հատուածի մը համար, որ բեմով եւ լրագիրներով կը հրամցնէ զայն մեր անչափահաս սերունդին, մշուշապատելով անոնց միտքը իրականութեան հանդէպ, հեռացնելով զանոնք յստակատեսութենէ եւ գիտակցութեան ուղիէն։

Ի խնդիր հատուածական շահերու թարմ ուղեղներու հրամցուած այս չարիքը՝ համակ ապականող՝ ինչո՞ւ եւ ինչպէ՞ս չպիտի յառաջացնէր մեր պատանեկութեան մէջ շփացում ու հետեւաբար իմաստակութիւն։

Չափազանցութիւններով մեր գլուխը օրօրել, մեր չունեցած քաջագործութիւններով պճնազարդուիլ, մեր փոքրիկ ճիգերը խոշորացուցով դիտել, առանց անդրադառնալու նոյն իսկ թէ, անոնք որքա՜ն սուղի նստած են մեզ, գրեթէ խանդավառող էջը միայն բանալ եւ զայն կարդալ, ահա իրերը դատելու եւ ըմբռնելու միակողմանի այս դրութիւնը մեծ եւ անսրբագրելի թերիներ են որ ժողովուրդ մը, ի մասնաւորի երիտասարդ սերունդը, կ'առաջնորդեն ինքնագիտակցութեան պակասին եւ իմաստակութեան։

Գերագնահատել մեր ուժերը, կարողութիւնները, ինքզինք մեծ տեսնել, մեծ յորջորջել, ասոնք անկումի ախտանշաններն են ինչպէս անհատի, համայնքի, նոյնպէս նաեւ ազգի մը համար. իսկ երբ պատանեկութիւնը, ազգի մը նորահաս ուժերն են որ կը պճնազարդուին այս կարգի առօրեականներով դիւրին է երեւակայել թէ՝ ինչ օգուտ կարելի է յուսալ անոնցմէ, նախ իրենց անձին եւ յետոյ իրենց պատկանած ցեղին համար։

Ներկայացուած իմաստակ կրթութիւնը ծաւալուն ասպարէզ գտած է արդէն իրեն համար կրթական յարկերէն դուրս, իսկ անոր բրօբականտիստները կը ձգտին ամէն կերպով խուժել, դպրոցներէն ալ ներս, թափանցելու եւ իրենց ցանցին մէջ առնելու համար ոչ թէ միմիայն անչափահասները, նոյն իսկ դպրոցական մանուկը, անշուշտ մղուած միմիայն իրենց սեփական շահէն, իրենց համար այս ուղղութեամբ պատրաստուած նոր սերունդ մը, որ հետեւողական է, ինքնագիտակցութենէ եւ կամքէ զուրկ է, իմաստակութեամբ սնած ու մեծցած՝ ցանկալի չէ՞ մի, ինչ որ ազգին համար կը կազմէ ոչ բաղձալի եւ մեծ վտանգ մը։

Ասոնք դառն իրականութիւններ են, որոնց մասին կ'արժէ խորհրդածել, թէ ինչպէս կարելի է փրկել նոր սերունդը իմաստակութեան ախտէն, զայն գիտակից ընել իր իրական վիճակին, այժմու եւ անցեալի ճշգրիտ պատմութեան, մեր ուժերու չափ եւ սահմանին, փայլուն խօսքերէն չհրապուրուելու առաքինութեան, վերջապէս ինչպէս կարելի է զայն պաշտպանել այն գործօններու ազդեցութենէն, որոնք թեթեւաբարոյ, շատ խանդավառ եւ իմաստակ սերունդ մը հասցնելու վնասակար գործին թափ եւ մղում կուտան մեր ազգին մէջ։

Աշխատանքը երկու է, մէկ՝ հետեւանքները դարմանել, գիտակից ընել զանոնք. երկրորդ՝ այդ յոռի եւ թերի կրթանքի մշակները ձեռնթափ ընել գործէ, այս վերջիններուն ուղղութեան գալուն մասին ոչ մի հաւատք կարելի է ներշնչել, որոնք իրենց կասաբած սիրտերէն հրաժարեցնելու մը բաղձանքը կը կայանայ—խնամք և հոգատարութիւնը կեդրոնացնել աշակերտներուն, նոր սերունդին վրայ, քանի որ այն խօսքը, որ ինքզինք լաւելի և ընդունելի չկրնար ընել տալ, պիտի դաշտի ընդհանուր հրապարակը ազդեկելէ։

Ո՞վ պիտի կատարէ այս ծանր և կենսական աշխատանքը, նախ, մեր վարժարանները՝ ազգային թէ անհատական՝ մեծ դեր ունին։ Նկարագիր կազմելու տեսակէտէն՝ այնիւ նկարագրի հիմը հոն է որ պիտի դրուին, նախապատրաստութեան առաջնորդող դասերը հոն է որ պիտի աւանդուին, առաջին տպաւորութիւնները որքան լուրջ ազդեցիկ ըլլան, արդիւնքն ալ նոյն համեմատութեամբ զգալի և յաջող պիտի ըլլան նոր սերունդին համար։

Այս է պատճառը որ դպրոց կառավարողներուն վրայ պարտք կը ծանրանայ կրթական մշակներու ընտրութեան մասին ըլլալ բծախնդիր, անոնց գիտական պաշարէն աւելի նկատի ունենալ դաստիարակին նկարագիրը, տգիտութիւնը դարմանելի է, սակայն խարուած, իմաստակութեան ցանցին մէջ բռնուած նկարագիր մը ազատել գրեթէ անկարելի։

Երկրորդ, Մամուլ և բեմերն են որ դպրոցէն դուրս գտնուող պատանի սերունդին համար կրնան դաստիարակիչ ըլլալ, անոնց կրնայ ձաղկել ու անխնայ հարուածել այն ազգայինները, որոնք լրջախոհութենէ և ողջմտութենէ կը հեռացնեն ցեղին նորահաս ուժերը, իմաստակութեան կառոյցներուն դանոնք և իմաստակներ կը [illegible] ու անոնք կը դառնան ցեղին գոյութեան թշնամի իրենց արկածախնդրական գործելակերպով։

Դպրոցները և մամուլ, հայ կեանքին գլխաւոր և ազդեցիկ գործօններ՝ որոնք կրնան լաւագոյնս պայքարիլ իմաստակութեան և իմաստակներու դէմ և յաղթահարել անոնց։

Դամասկոս.

ՍԻՍԱԿ

ՄԱՅԻՍ 28Ը

ՌԱՅԱՔԻ ՄԷՋ

Ամսոյս 3ին, կէսօրէ վերջ, Ազգ. վարժարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հայ Անկախութեան Տարեդարձը՝ նախաձեռնութեամբ տեղւոյս Հոգաբարձութեան եւ մասնակցութեամբ Ռ. Ը. Միութեան մասնաճիւղին։

Հանդէսը բացուեցաւ «Կամաւոր հայ զինուորի երգով» յոտնկայս։ Ապա օրուայ նախագահը բեմ հրաւիրեց Զահլէի Հայ Ազգ. վարժարանի անօրէն Տիար Արսէն Կիտուրը։

Յարգելի բանախօսը իբրեւ ականատես՝ պատմականը ըրաւ անկախութեան ծագումին, եւ նկարագրեց այժմեան հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնը, պարզեց հայ հերոսական կռիւները եւ եզրակացուց ըսելով, «յարգելի հայրենակիցներ, արդի Հայաստանը հարազատ շարունակութիւնն է նախորդ կառավարութեան, որ այսօր աւելի քան երբեք ապահով է, չունի վախ արտաքին ու ներքին թշնամիներէ. ժողովուրդը խաղաղ, շինարարական աշխատանքի է լծուած, իսկ պետութիւնը իմաստուն քաղաքականութիւն մը ընդգրկած, Հայրենակիցներ, վարչաձեւը թող մեզ երբեք չի հետաքրքրէ եւ չյուսալքէ, որովհետեւ անոնք միշտ փոփոխական են. կարեւորը մեր պապենական երկիրն ու ժողովուրդն է, նայինք դէպի Արարատ ու վերջապէս մեր յոգնած նաւը պիտի հանգչի. ուժ տուէք Հայաստանին։»

«Երգչախումբէն վերջ երկրորդ բանախօսն էր Զահլէի Հայ Աւետ. վարժարանի անօրէն Տիար Տիգրան Մեսրոպեան, որ խօսեցաւ օրուայ տօնին մեծութեան եւ ծանրացաւ հայ ընտանեկան սրբութեանց պահպանումին վրայ։ Յարգելի բանախօսը ծնողքները յորդորեց, գոչելով․ «Սիրելի ծնողքներ աւելի քան երբեք բծախնդրութիւն ցոյց տուէք ձեր զաւակներուն ազգային դաստիարակութիւնը տալու խնդրոյն մէջ։ Եղէք ու ըրէք ձեր փոքրերը բարոյասէր, կրօնասէր ու հայրենասէր։ Վերջապէս անաղարտ պահեցէք ձեր հոգիներուն մէջ այն աւանդական բարեմասնութիւնները, զոր ձեր հայրերն ու պապերը դարերէ իվեր կանգուն պահած եւ ձեզի փոխանցած են որպէս թանկարժէք ժառանգներ։ Եւ այսպէս, օր մըն ալ պիտի ըլլանք խելահաս եւ ուժեղ քաղաքացիները Մայր Հայաստանին»։

Յակոբ Իտիրեան մեծ յաջողութեամբ արտասանեց Աւետիս Ահարոնեանի «Յարգա՛նք Քեզ ով»։ Հոգաբարձութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Վ. Էլմասեան։ Պ. Ս. Արմուտեան կարդաց գրաւոր ճառ մը։ Երգչախումբը երգեց «Մենք անկեղծ զինուոր ենք» եւ «Բելէ փոխն» մէջ ընդ մէջ։

Հանդէսը փակուեցաւ «Ի զէն հայեր ի սուրբ կռիւ» յոտնկայս։

Ներկաները այս խանդավառ մթնոլորտէն բաժնուեցան ոգեւոր եւ շինիչ տպաւորութեամբ մը։

⁂

Ռայաքը Սուրիոյ ու Լիբանանի ֆրանսական օդանաւային ընդհանուր կեդրոնն է, ուրտեղ գոյութիւն ունի 4—5 տարուայ կեանք ունեցող հայ գաղութ մը, մօտ 150 անձերէ, որ հետզհետէ կը բազմանայ։ Ընդհանուր առմամբ գաղութին վիճակը բարեկեցիկ է. կ'զբաղին նպարավաճառութեամբ, դերձակագործութեամբ, մեքենագործութեամբ եւ ճաշարանագործութեամբ։ 3 տարիէ իվեր վարժարան մը ունի, ուր կը յաճախեն 20է աւելի մանուկներ. Դպրոցին վիճակը թէ աստիճանով եւ թէ նիւթապէս ոչ ցանկալի դրութեան մէջ է։ Հայ Կաթոլիկները իրենց զաւակները Արաբ վարժարան կը ղրկեն։ Իբրեւ ազգային վերին մարմին՝ կայ մի միայն Հոգաբարձութիւն մը, որուն պետն է Պ. Վահան Էլմասեան. իսկ իբրեւ կազմակերպութիւն գոյութիւն ունի [illegible] Ընդհանուր Միութեան Ռայաքի Մասնաճիւղը, որ բաւական խանդ ու եռանդ ցոյց կուտայ հրամցնելու համար հասարակութեան հաճելի անակնկալներ։

Յ. ԻՏԻՐԵԱՆ

4—6—928 Ռայաք

ԿԵԱՆՔԸ ՊԻԹԻԱՍԻ ՄԷՋ

Ամսոյս սկիզբները Մ. Ռօպէր տը Քէ և քանի մը բարձրաստիճան անձինք այցելեցին Պիթիասը եւ Նոր Զէյթունը, որոնք դիմաւորուեցան գիւղին երեւելիներէն. դպրոցի աշակերտները վարդի փունջեր նուիրեցին այցելուներուն, հիւրերը առաջնորդուեցան Տ. Յիրենքեանի տունը, որ կանաչութիւններով եւ դրօշակներով զարդարուած էր։

Հոն քիչ մը հանգստանալէ յետոյ, ուղղուեցան Նոր Զէյթուն, ուր տեղացիներու վիճակով հետաքրքրուելէ վերջ իրիկուան մօտ վերադարձան։

Մ. Ռօպէր տը Քէ հայերու մասին միշտ համակրանք ունենալը յայտնելով, Ֆրանսա մեկնելուն, խոստացաւ մեր մասին լաւ գաղափար մը տալ։

Այս օրերս Պիթիաս՝ օդափոխութեան եկողներ անպակաս են, որոնք կը հիանան ի տես գրաւիչ վայրերու, պարտէզներու, վճիտ ակերու եւ կանաչութիւններու, հեռուէն կը տեսնուին Անտիոքի և համանուն լճի կարմիր լեռնաշղթայի գիւղերու ու դաշտերու տեսարանները, ինչպէս նաեւ Ճէպէլ Ագրան, Միջերկրականի ափունքները և Որոնդէս գետի օձապտոյտ գալարումները։

Անցեալ ամառ օդափոխութեան եկողները գոհ մնացած ըլլալով, այս տարի ալ իրենց տուները կը պատրաստեն։ Հայ հասարակութեան ուշադրութեան առնելիք օդափոխութեան վայր մըն է զուտ հայաբնակ Պիթիասը։

Պիթիասցին հակառակ իր անձուկ վիճակին, տարագրութենէ առաջ ձեռնարկած է եկեղեցիի մը շինութեան, պատերազմը վրայ հասնելով, կիսատ մնացած է, շինութեան վայրը Անտիոքայ Մելիտոսի հայրապետին վանքն է, որ մեր Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին կը տօնէ տարին անգամ մը, սեղանատակը զարդարուած է Մոզայիք գոյնզգոյն քարերով։

Այս շէնքը կիսաւարտ կը մնայ, տեղական միջոցներով անկարելի ըլլալով զայն լրացնել. կ'ակնկալուի մեր Թեմական վարիչներէն և բարեբար հաստատութիւններէն որ օգնեն այս շինութեան, որպէսզի չի փճանայ խոշոր աշխատութեան մը արդիւնքը. Այս ուղղութեամբ դիմում կատարուած է Վեհափառ Կաթողիկոսին, Առաջնորդ Արտաւազդ Ս. Վարդապետին, որոնք խոստացած են կարելին ընել։

ԽՉԿ. ՔՀՆՅ. ԳԵՐՄԱՆԻԿԵԱՆ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ս. Դ. Հ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂՒՈՅՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Կարդացինք Եգիպտոսի 21 Մայիս 928 թիւ «Լուսարձակ» թերթին մէջ, որ ձեր ընկերներէն Տեարք Կէնճեան եւ Ս. Տէրունիի ի պատիւ արուած թէյասեղանի միջոցին, ներկայ մը օտար լեզուով Սասունցիները ծաղրելու բնոյթ կրող զաւեշտ մը կատարած է եւ հինգ անգամ կրկնուած։ Եթէ այդպիսի անվայել եւ անհամ զաւեշտ մը ձեզի հաճոյք պատճառած է, մեզի՝ Սասունցիներուս անհամութիւն եւ նողկանք ազդեց։

Փափաքելի էր որ, այսպիսի անիմաստ եւ անճաշակ խաղով մը չվիրաւորէիք այն Սասունցիները՝ զոր յաճախ բարձրաղաղակ ձեր բեմերէն կը դրուատէք, խօսելով շարունակ անոնց անցեալէն, սարերէն ու ձորերէն։

Այս առթիւ մեր ցաւը կը յայտնենք ձեզ։

Ի ԴԻՄԱՑ ՍԱՍՈՒՆԻ ՀԱՅՐ. Մ.ԹԵԱՆ

Ա.դպ՚ր — Ա.պետ

Մ. Ստեփանեան — Լ. Հաճոյեան

ՔԷՄՊԻ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Կ'իմանանք որ Քէմպի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղականութիւնը վերակազմած է վարժարանի Հոգաբարձութիւնը, տարօրէն կերպով հրաժարեցնելով նոյն Հոգաբարձութեան մէջ մուտ գտած անդամ? հայորդի մը, որ յանցանքը գործած էր երկու տարիէ իվեր ձրիօրէն աւանդելու շաբաթական տասնութը դաս ֆրանսերէն եւ որ խնդութիւնը? գործած էր երբեմն երբեմն փոխ տալու ամսականներու վճարումին համար պակաս գումարը եւս. եւ ինչո՞ւ, գիտէ՞ք, որովհետեւ ան յանդգնութիւնը ունեցած էր ի կարգ հրաւիրել տալու հայ եկեղեցական մը, որ պաշտօն ստանձնած էր կրօնի դաս աւանդելու հայ մանուկին, շաբաթական վեց պահով, պայմանաւ որ հինգ ամսուայ մէջ միջոցը գալէ 24 դասէն բացակայելու։ Մեր յարգելի եկեղեցականը իր չտուած դասերու փոխարժէքը վար դնել ուզող հոգաբարձութեան դէմ կ'ընդվզի եւ միջնորդութեանը դիմելով կարգ մը ազդեցիկ անձերու, որոնց մէջ Գաւառական Ժողովի եւ Քաղաքական Ժողովի անդամներ ալ կը գտնուին, կը ջանայ հնձել իր չցանածը եւ վերջապէս կը յաջողի հրաժարիլ տալ Հոգաբարձութեան Ատենապետ Տօք. Սեւեանը։ Երբ կը տեսնուի որ Տքթ. Սեւեանի հրաժարիլն ալ չի զօրեր խնդիրը կարգադրելու, Առաջնորդարանը ձեռքի տակէ կը յանձնարարէ հրաժարեցնել ամբողջ հոգաբարձութիւն, որ տեղի չէր տար ազգային շահը ոտնակոխ ընել տալու։ Պատմութիւնը շատ երկար է. քահանայի կողմէ վարժուհիներու ըմբոստացման փորձեր, անստորագիր սպառնական նամակներ, աշակերտաց ներկայութեան հոգաբարձութեան յիշեալ անդամը դպրոցէն վռնտելու փորձ պաշտօնեայ քահանայի կողմէ, առարկելով թէ ի՞նչ գործ ունի հայ կաթոլիկ հոգաբարձու մը հայ դպրոցի մը մէջ եւն։

Այս մասին դիմումներ եղած են Առաջնորդ Ս. Հօր, Պատ. Ուսումնական Խորհուրդին. Առաջնորդարանը մերժած է կ'ըսուի խնդիրը իր իրաւասութենէն դուրս նկատելով։

«Եփրատ» ուշադրութեանը կը յանձնէ այս խնդիրը Առաջնորդ Ս. Հօր ու Պատկ. Քաղ. Ժողովոյ։ Անհասկնալի է մեզի համար այսքան հակաօրինական եւ հակասահմանադրական արարք մը կաթողիկոսանիստ քաղաքի մը մէջ։ Կազմալուծեալ Թաղական Խորհրդոյ մը համաքաղաքացիական այս արարքն ու հայ եկեղեցականի մը դպրոցավարական օրինաց հակառակ այս ընթացքը եւ ընչաքաղցութիւնը, արտառոցելու բնոյթ ունին ազգային իշխանութեան վարկը։ Կը պահանջենք ասոնց անտեսնալու արդար տնօրինութիւն մը։

«Եփրատ» իբրեւ նախանձախնդիր ազգային պաշտօնի, դպրոցական կարգապահութեան ու Սահմանադրական օրինաց, պիտի ջանայ մանրամասնել խնդիրը ու յանձնել զայն հանրային դատաստանին ի պահանջել հարկին։

ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎՈՅ ԲԱՑՈՒՄԸ

ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԻՆ ՃԱՌԵՐԸ

ՀԱՇԻՄ ՊԷՅ ԱԹԱՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀ Կ'ԸՆՏՐՈՒԻ

Շաբաթ օր ժողովուրդը անձկութեամբ կ'սպասէր Սահմանադիր Ժողովի բացումին։ Կառավարական շէնքին առջեւ կ'սպասէին ձիաւոր եւ հետեւակ զինուորներ եւ ոստիկաններ հսկելու համար կարգապահութեան։ Ժողովը կը գումարուէր պատերազմական ատեանի [մէճլիս Ատլի] այն շէնքին մէջ, ուր քանի մ'ամիս առաջ մահուան դատավարութիւններ եւ վճիռներ կ'արձակուէին, մինչ հիմա Սուրիոյ ազատութեան եւ Սահմանադրութեան հիմունքն է որ պիտի կերտուէր հոն։

Կէսօրէ առաջ ժամը 10ը 25 անցած Բարձր Գոմիսէրը ժամանեց հոն իր հետեւորդներով ու դիմաւորուեցաւ Նախարարապետին ու Նախարարներուն կողմէ եւ առաջնորդուեցաւ դէպի ի բեմը։

Ն. Վսեմութիւնը ֆրանսերէն ճառ մը կարդաց, որը արաբերէնի թարգմանուեցաւ Բարձր Գոմիսէրութեան թարգմանին կողմէ։

Ահաւասիկ կարդացուած ճառը։

«Յարգելի Տեարք,

Սուրիոյ պատմութեան մէջ հանդիսաւոր ժամ մըն է այս պահը. յորում դուք հոս հաւաքուած էք երկրի Սահմանադրութիւնը կերտելու, այսինքն կատարելու հանրային իշխանութեան կազմակերպութիւն մը որուն նպատակը պիտի ըլլայ երկրին զարգացումին ուղղութիւն տալ եւ ապագան ապահովել։

«Շատոնց իվեր, մենք ականատես ըլլալով քաղաքական կեանքի յառաջացման, կը մաղթենք այս հանգրուանն ալ յաջողութեամբ անցնել, պահելու համար Սուրիոյ իղձերը, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան փափաքները։

«Մենք այսօր պատեհ կը գտնենք ժամը իրագործելու համար ատոնք, կատարեալ համաձայնութեամբ նախ ձեր մէջ եւ ապա ժողովի անդամներու ու Ֆրանսայի ներկայացուցիչներու միջեւ։

«Բայց այն աշխատութիւնը որուն լծուած ենք ձեզ հետ, հաստատ առաջադրութիւն մը կը պահանջէ բոլորէդ, յանգելու համար այնպիսի որոշումներու, որոնք ապահովեն հասկացողութեան լայն ոգիով մը բոլոր իրաւանց երաշխաւորումը եւ բոլոր շահերու յարգումը։

«15 Փետրուարի իմ յայտարարութիւնս յաջորդաբար յիշատակած է այն բոլոր հարցերը, որոնք մեր քննութեան պիտի ենթարկուին։ Երբ դուք աւարտէք ձեր գործը, այն պահուն ժամանակը հասած պիտի լինի ճշդելու համար Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ փոխյարաբերութիւնները, այնպիսի հիմերու վրայ որ աւելի լաւ ապահովուած լինին եւ ըլլան համաձայն մեր հասարակաց բաղձանքներուն։

«Դաշնագրի մը բանակցութիւնը թոյլ պիտի տայ նկատողութեան առնել բոլոր հարցերու լուծումը, ինչ որ թէ ձեզ եւ թէ մեզ հաւասարապէս կ'շահագրգռէ եւ դուք ինչ աստիճանի լաւ կերպով որ կարգադրէք վերջնական կազմակերպումը, նոյն աստիճանի ապացուցած կը լինիք ձեր քաղաքական հասունութիւնը, որուն փթթումը ու ծաղկումը պիտի ապահովէ, երբ պատեհ ժամը հնչէ, Սուրիոյ համար իր օրինաւոր տեղը ուրիշ ազգերու մօտ։

«Տեա՛րք, ես կատարելապէս տեղեակ եմ ձեր զգացումներուն եւ իղձերուն, վստահ ըլլալով որ միշտ ձեզի հանդէպ պիտի լինիմ դիւրամատչելի, կը յուսամ որ թոյլ չպիտի տաք որ ժողովի ծոցին մէջ ծնի այնպիսի կացութիւն մը, որ կարենայ մեր հասարակաց ջանքերը ամլութեան դատապարտել։

«Բարեացակամ վստահութեամբ մըն է որ կ'ողջունեմ ձեզ ու իմ մաղթանքս կ'ուղղեմ ձեր ջանքերուն յաջողութեան համար»։

Բարձր Գոմիսէրը այս ճառէն վերջ ծափահարութեան վար իջաւ բեմէն ու հեռացաւ ժողովասրահէն իր հետեւորդներովը միասին։

Ասկէ վերջ Նախարարապետը բեմ բարձրացաւ ու կարդաց հետեւեալ բացման ճառը։

Յարգելի Տեարք եւ ընկերներ,

Անբացատրելի ուրախութեամբ մըն է որ կ'ողջունեմ այս պատմական օրուան մէջ առաջին Սահմանադիր Ժողովը, որը իրաւասութիւն ունի Սուրիոյ ապագայ քաղաքական շէնքի հիմունքները հաստատելու։

Ժողո՛վ մը՝ որ իր մէջը կը համրէ ձեզի պէս յարգելի ու գիտուն եւ անայլայլ ազգասիրութեամբ օժտեալ անձեր, այսպիսի զօրաւոր ժողով մը ամէն յոյս կը ներշնչէ լաւագոյն լուծումը տալու այս պատմական հարցին, որուն իրագործումին համար երկար ժամանակէ իվեր Սուրիոյ ազնիւ ժողովուրդը ոչ մէկ ճիգ չէր խնայեր։

Տեարք, հարկ չեմ տեսներ պարզելու զանազան փուլերը այն բոլոր դէպքերուն, որոնց մէջէն անցաւ մեր սիրելի հայրենիքը, որովհետեւ ամէնքս ալ շատ սերտօրէն խառնուեցանք անոնց հետ, հետեւաբար պէտք չկայ վերադառնալու անոնց մասին։

Բայց այժմ կացութիւնը պայծառանալ սկսած է եւ մենք նոր դարագլուխի մը սեմին վրայ ենք, ուրեմն պէտք է մոռնանք անցեալի դէպքերը եւ մեր ճիգերը ուղղենք նոր ուղիով մը՝ զոր մենք ընդգծեցինք։

Մեր խղճմտանքը եւ բարի տրամադրութիւնները մեզի պիտի հայթայթեն պէտք եղած ուժը, որպէսզի չիյնանք նախապաշարումներու ազդեցութեան տակ։ Յաջողութիւնը կախումն ունի իմաստութեան տրամաբանական արդիւնքէն եւ շատ մը հարցերու լուծումի պահուն մեր ցուցադրելիք հաւասարակշռեալ մտայնութենէն։

Այն բանը որ ամէնէն աւելի զիս վստահ կը դարձնէ մեր յաջողութեան, այն ազնիւ զգացումներն են զոր ազատատէրն Ֆրանսան կը տածէ մեր հայրենիքին հանդէպ, որոնց արձագանգը կը լսենք այս պատուական ժողովին մէջ, ինչ որ համաձայնութեան երաշխիքը եւ երկու ազգերու միջեւ օրինաւոր համագործակցութեան մը յօժարակամութիւնն է։

Արդէն տրուած ապահովութիւնները յարգելու նախանձախնդրութեամբ եւ հակառակ այս մասին շրջան ընող նպատակաւոր զրոյցներու, պարտք կզգամ հոս յայտարարել ձեզ որ ձեզի ներկայացուելիք Սահմանադրութեան ոեւէ նմոյշ

(Շար. Դ.րդ էջ Ա. սիւնակի տակ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դամասկոսի երիտասարդութիւնը

Սահմանադիր ժողովոյ բացումէն օր մառաջ, ուրբաթ օր կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, Դամասկոսի երիտասարդութիւնը մասնաւոր հանդէս մը կազմակերպած էր Թէվֆիգ պէյ Գապպանիի տան մէջ ի պատիւ երեսփոխաններու։

Այս հանդէսին կը մասնակցէր Դամասկոսի ընտրանին, իսլամ քրիստոնեայ խառն։ Հոն հաւաքուած երեսփոխաններու թիւը հասած էր 40ի։

Հանդէսը բացաւ երիտասարդներէն Սահիպ էլ Աթթար ու պարագային յարմար քանի մը խօսքերէ վերջ կարգաւ բեմ հրաւիրեց, նախապէս եղած ծրագիրի մը համաձայն բանախօսները, որոնք ամենքն ալ հայրենասիրական ազնիւ զգացումներով Սուրիոյ ազատագրութիւնը կ'ողջունէին։

Բանախօսներու մէջ կը գտնուէին նաեւ Ֆարիս պէյ Խուրի, Հաննա էլ Հաճ անուն քահանայ մը, եւ Մարոնի եկեղեցականներէն Մոնսէնիէր Մէսապիքի։

Հանդէսը տեւեց մինչեւ ուշ ատեն եւ ճառերէ վերջ հրաւիրեալները պատուասիրուեցան անուշեղէններով, ու իրարմէ բաժնուեցան քաղցր տպաւորութեան մը տակ։

Թէպէտեւ այժմէն կարելի չէ վճռական բան մը ըսել եւ սակայն երեւոյթները ցոյց կու տան որ, ազգայնականները առ այժմ մօտաւորապէս 40 ձայն ունին։ Նախագահական ընտրութեան մէջ ազգայնական ընտրելին 44 քուէ առաւ, ընդդէմ Անտիոքի երեսփոխանին որ 18 քուէ միայն առած էր։ Այսու հանդերձ կարելի չէ այժմէն վճռական կերպով արտայայտուիլ առ այս, դէպքերու զարգացումը որոշակի պիտի ցոյց տայ ժողովի ծոցին մէջ առաջ գալիք կուսակցութիւններու թիւն ու ոյժը։

Մեծ մզկիթի խնդիրը

Մեր անցեալ թիւով յիշած էինք թէ՝ կառավարութիւնը եւ Էվգաֆի վարչութիւնը ետ վերադարձուցին հնագիտական արժէք ներկայացնող քանի մը առարկաները, զորս մտադիր էին ղրկել Դամասկոսի ցուցահանդէսին Հալէպի բաժնին մէջ։

Ժողովուրդը լսած ըլլալով որ կառավարութիւնը մտադիր է անպատճառ այս առարկաները յղել Դամասկոս, չորեքշաբթիէն Եշ.ի լուսնալիք գիշերը երկու հարիւրէ աւելի անձեր գիշերեցին մզկիթի բակին մէջ ու հինգշաբթի՝ըը առաւօտուն, նոյնիսկ մզկիթի շրջանակին մէջ գտնուող կարգ մը խանութպաններ ալ փակեցին իրենց խանութները ու բաւական թիւով մարդիկ հաւաքուեցան մզկիթի բակին մէջ ու ցերեկը եւ գիշերը անցուցին հոն։

Կուսակալը հոն գալով յորդորեց ժողովուրդը մեկնիլ իրենց գործերուն, հաւաստիք տալով անոնց թէ՝ այս առարկաները չպիտի ղրկուին Դամասկոս։

Ուրախ ենք որ կառավարութիւնը աչալուրջ կերպով հսկեց կացութեան ու նկատի առնելով տիրող գրգռութիւնը տեղի չտուաւ որեւէ անախորժ դէպքի մը։ Այլեւս վերջնականապէս փակուած է խնդիրը ու ժողովուրդը մեկնած մզկիթէն՝ զբաղելու համար իր գործերովը։

Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը հետապնդում պիտի կատարէ այս գրգռութիւնը առաջ բերողներուն դէմ, որոնք պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալ կը փորձէին։

Մ. Ֆուլիէ հրաժարած Պաղտատի կայարանի տնօրէնութենէն

Կը լսենք որ Պաղտատի կայարանի տնօրէնը Մ. Ֆուլիէ որ վերջերս հրաժարած էր Քաղաքապետական ժողովոյ անդամակցութենէն, այս անգամ ալ հրաժարած է կայարանի տնօրէնութեան իր պաշտօնէն ու հրաժարականը ընդունուած։ Մ. Ֆուլիէի պաշտօնավարութեան շրջանին երկաթուղիի վարչութիւնը շատ գոհացուցիչ շահ մը ապահովեց։ Մ. Ֆուլիէ կը մեկնի քաղաքէս ու ցաւալի է որ մենք կը զրկուինք աշխատասէր ու գործունեայ մէկու մը ներկայութենէն, որ արհամարհելի ծառայութիւն մը չէ մատոյց Քաղաքապետական ժողովոյ իր անդամակցութեանը շրջանին։

Մաքսային սակացոյցը զեղչուած

Յունիս 2 թուակիր որոշումով մը Բ. Գոմիսէրութիւնը զեղչեց մաքսային սակացոյցը։ Այս զեղչը կը վերաբերի ընդհանրապէս անձեղէնի ու նախնական նիւթերու, որոնք կը գործածուին Սուրիոյ եւ Լիբանանի արհեստներուն մէջ։ Այս կարգի նիւթերուն քանակը կը հասնի 63ի, ու կատարուած զեղչը պիտի արժէ մաքսային վարչութեան հասոյթին վրայ 23 միլիոն ֆրանք։

Պէյրութի Լաիգ վարժարանը

Պէյրութի Լաիգ վարժարանի վարչութիւնը դպրոցէն արտաքսած էր երկու աշակերտներ որոնք անտատուած էին դպրոցական կարգապահութեան։ Ուսանողներէն քսան հոգի այս կարգադրութենէն դժգոհ՝ առ ի ցոյց մերժած էին դասերուն մասնակցիլ։ Ի վերջոյ անոնցմէ 11 հոգի տեղի տալով սկսած են մասնակցիլ դասերուն, իսկ մնացած 9 հոգիներ չեն ուզած, որով անոնք ալ գտնուած են արտաքսուողներու շարքին մէջ։

Այժմ դպրոցին մէջ կը տիրէ խաղաղ մթնոլորտ մը։

Պանիրէն թունաւորուած

Ծիտէյտէի ոստիկանութիւնը իմացած ըլլալով որ քանի մը հոգիներ թունաւորուած են ճերմակ պանիր ուտելով, անմիջապէս դատական բժիշկի ընկերակցութեամբ քննութիւն մը կատարած է ու գրաւած է ծախուած պանիրի մնացեալ մասը։ Քննութիւնները կը շարունակուին տակաւին։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ
ԱԶԳ. ԵՐԿՍ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Արտասանութիւններ, երգ, վկայանաց բաշխում, տեղի կունենայ 17 Յունիս կիրակի, առաւօտեան ժամը 9ին ը. ե. Սինէմա Օրիանթալի մէջ. Տոմսակները կը վաճառուին Հայկազեան Վարժարան, նոյն օրը՝ կիշէն։

մը չունինք հոս. Ձեր յարգելի ժողովն է որ պիտի աշխատի կատարել ազատութեամբ խմբագրել Սահմանադրութիւնը, որը կոչուած է երկրին ապահովելու իր ազգային գերիշխանութիւնը։

Գիտակից ըլլալով ձեր ջանքերուն ու բարի կամեցողութեան, կը վստահեցնեմ ձեզ որ ամէն կերպով պատրաստ եմ դիւրացնելու ձեր գործը։

Վերջացնելով խօսքերս, Տեա՛րք, այս բեմէն բարձրաձայն կը յայտարարեմ որ բացուած է Սահմանադիր ժողովոյ նիստը, որուն համար կատարեալ յաջողութիւն կը մաղթեմ։

Այս ճառին ընթերցումէն վերջ Նախարարները մեկնեցան ժողովարահէն ու Նախարարապետը վերադարձաւ ժողովին իբրեւ երեսփոխաններէն մէկը։

Ապա Իպրահիմ պէյ առաջարկեց որ երեսփոխաններէն ամենէն երէցը առժամապէս գրաւէ նախագահին աթոռը և կրտսերը կարգուի անոր փոխանորդը։ Ժողովը ընդունելով այս առաջարկը, նախագահելու պաշտօնը վիճակեցաւ Անտիոքի երեսփոխան Եահեաղատէ Մահամմէտ էֆ.ի որ իր աթոռը գրաւելով յայտարարեց թէ հիւանդութեանը պատճառաւ պիտի չկրնայ մօտէն վարել, հետեւաբար խնդրեց որ անմիջապէս նախագահի ընտրութեան ձեռնարկեն։

Ժողովին կրտսերագոյն անդամը Սաիտ պէյ Ղազզէ սկսաւ փոխանորդել նախագահին, ու հակառակ երեսփոխանի մը առարկութեան, ժողովը անմիջապէս ձեռնարկեց նախագահի ընտրութեան եւ 66 քուէարկողներէ 48ին մեծամասնութեամբ Նախագահ ընտրուեցաւ Հաշիմ պէյ Աթասի։ Նորընտիր Նախագահը երեսփոխաններու ծափերուն մէջ տեղ գրաւեց իր աթոռը, ու ճառ մը արտասանեց, որուն ամփոփումը կ'ուտանք յառաջիկայ թիւով։

ՔԱՂԱՔ. ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մ. Քէմալ փաշա Պոլիս եկաւ

Անգորա.— Մ. Քէմալ փաշա Պոլիս հասաւ Ըսմէթ փաշայի ընկերակցութեամբ. փաշային զբօսանաւը ողջունուեցաւ թնդանօթի հարուածներով։ Քաղաքին կողմէ հարիւր հոգինոց պատուիրակութիւն մը ներկայ կը գտնուէր Հայտար փաշայի կայարանին մէջ ընդունելու համար Կազին. խուռն բազմութիւն մը ցոյցեր կը կատարէր։ Կազին առաջնորդուեցաւ Տոլմապաղչէի պալատը։

Աֆղան թագաւորին ճամբորդութիւնը

Պաթում.— Աֆղան վեհապետները Պաթում հասան և շարունակեցին իրենց ճամբան դէպի Թիֆլիզ։

Պաքու.— Ամանուլլահ թագաւորը հոս հասաւ և այցելեց քաղաքին զանազան վայրերը։ Անմիջապէս վերջ մեկնեցաւ դէպի Փէհլէվի, Պարսիկ զօրամասերին ընկերակցութեամբը։

Ռուսիոյ մէջ գտնուած միջոցին Սովիէթական պաշտօնատարներ կ'ընկերակցէին վեհապետին։

Իշխանուհի Էլէն ամուսնալուծում կը պահանջէ

Պուքրէշ.— Իշխանուհի Էլէն իշխան Կարոլի դէմ ամուսնալուծման դատ բացաւ։

Մանշի տակէն թունել

Լոնտոն.— Երեսփ. ժողովի մէջ եղած հարցման մը պատասխանելով Մ. Պալտուին յայտարարեց որ տակաւին անժամանակ է Մանշի տակէն թունէլի մը շինութիւնը։

Համայնավար երեսփոխաններու ազատ արձակումը

Բարիզ.— Երեսփ. ժողովը 159ի դէմ 437 ձայնով մերժեց բանտարկեալ համայնավար երեսփոխաններուն եւ վերջերս դատապարտուած ինքնավարութեան կողմնակից երեսփոխաններու ազատ արձակման ի նպաստ կատարուած առաջարկ մը։ Առաջարկը ներկայացուեցաւ Ստորին Հռենոսի երեսփոխանին, Մ. Վալթերի կողմէ ու երբ ան բեմ բարձրացաւ ծայրագոյն ձախակողմեան նստարաններու վրայէն աղմուկ բարձրացաւ, համայնավարները ու ընկերվարականները սկսան լրբուհացէն անարգանքներ տեղալ, նախագահը ստիպուեցաւ նիստը դադրեցնել։

Ո՞ւր է «Իթալիա» սաւառնակը

Մոսկուա.— Օպոլսքի [Սիպերիոյ հիւսիսային կողմը] կառավարական Ռատիօ—Թելէկրաֆի կայանը, հաստատեց թէ Ֆրանսուա Յոզէֆի երկրէն առնուած է «Իթալիոյ» կոչը։

Օսլօ.— Վիլքինս և Էյլսոն Սպիցպերկէն վերադառնալով, յայտարարեցին որ կարելի պիտի ըլլայ Նոպիլը ազատել ջրասաւառնակներու օժանդակութեամբ միայն, որովհետեւ միւս սաւառնակները ցամաք իջնելու անյարմար են։

Մոսկուա.— «Իթալիա»ն փնտռելու համար մեկնելիք սաւառնորդները Լենինկրատէն մեկնեցան, ուսկից ջրասաւառնակով մը պիտի մեկնին Արխանկէլ, անկէ մին Նոր Զէմլիայէն պիտի մեկնի դէպի Ֆրանսուա Յոզէֆ երկիրը ու 150 քիլոմէթրնոց շրջանակ մը պիտի այցելէ։

Օսլօ.— Զինամբրիկ մը անկարելի կը դարձնէ կատարուելիք փնտռտուքը։ Ամունտսէն կը յայտարարէ որ անկարելի է որ «Իթալիա»ն դէպի հիւսիս ցամաք իջած ըլլայ ինչպէս կը պնդէ անթել հեռագրի մը ամաթէօրի մը ձեռք անցուցած անթել լուրը։ Կը կարծէ որ ան դէպ ի արեւելք պիտի գտնուի ինչպէս կը հաստատէ զայս Նոպէլի անթելով ստացուած լուրը։

Քօբէնհակ.— Թրէմզօյի կայանը անթել հեռագրի հաղորդակցութեան մէջ մտաւ «Իթալիա»յի հետ։

Գեղեցկութեան մրցանիշ

Կալվէսթօն.— Գեղեցկութեան մրցման մէջ առաջնութիւնը շահեցաւ Շիքակոյի ներկայացուցիչ Էլլա Վանհէնսոն եւ երկրորդ եղաւ Ֆրանսական ներկայացուցիչ Րէյմօն Ալլէն։

Փոխառութիւնը քսան միլիարի հասաւ

Բարիզ.— Փոխառութիւնը, որու փակումը որոշուեցաւ վաղուան համար, 20 միլիարի հասաւ։

Մուսոլինիի ճառը

Հռոմ.— Ծերակոյտի մէջ Մ. Մուսոլինի ճառ մը արտասանելով, աչքէ անցուց բոլոր պետութեանց հետ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը եւ ճշդեց Իտալիոյ դիրքը իր դրացիներուն հանդէպ։ Ֆրանսայի մասին խօսելով ըսաւ թէ՝ Նոր դեսպան Պօմարչէյի հետ կատարուած բանակցութիւնները լաւ ճամբու մը մէջ են ու բարեկամօրէն կը շարունակուին։

Երկու լրտեսներ դատապարտուած

Սթրազպուրկ.— Դատարանը ութ ամսուայ բանտարկութեան ու հինգ տարուայ բնակութեան իրաւունքէ ու քաղաքային իրաւունքներէ զրկումի դատապարտեց Թերրօնլէրը եւ Պօմանը։

ԹԷՈԴԻԿԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

Մայիս 27 կիրակի օր տեղի ունեցաւ ողբացեալ Թէոդիկի թաղումը Բարիզի եկեղեցիին մէջ։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր արարողութեանց։ Ներկաներու մէջ կը գտնուէին Պ. Պ. Ա. Ահարոնեան, Լ. Բաշալեան, Ա. Չօպանեան, Հ. Մելիքեան, Ա. Ջամալեան, Ն. Ադոնց, Ա. Վաչեանց իշխան Բարիս Արղութեանց, Ն. Օհանեան, Տէր Ներսէսեան եղբարք, Ն. Օհանեան, Ե. Թօլայեան, Մ. Նաթանեան, Ա. Նէվրէկ, Մ. Պարսամեան, Տօքթ. Թորգոմեան, Յ. Տէր Յակոբեան, Մամուլի ներկայացուցիչներ եւն։

Արարողութեանց նախագահեց Վռամշապուհ եպիսկ. ու դամբանական մը խօսեցաւ։ Ծաղկեպսակներ ղրկած էին հանգուցեալին զաւակը՝ Վահագն Թէոդիկ [Ամերիկա], ազգականները, Յառաջի, Ապագայի եւ Նաւասարդի խմբագրութիւնները, Յարգող եւն։

Արարողութիւններէն վերջ թափօրը առաջնորդուեցաւ Բանթէնի գերեզմանատունը. հոն դամբանականներ խօսեցան Պ. Պ. Լ. Բաշալեան Շ. Միսաքեան, Ա. Չօպանեան, Տիկին Զեփիւռ Արապաճեան, Եզ. Տարօնեան, Տ. Նըշանեան, Արտ. Յովհաննէսեան, շեշտելով տարաբաղդ վաստակաւորին մատուցած ծառայութիւնը հայկական մըշակոյթին։

1929ի տարեցոյցին հրատարակութիւնը ստանձնած է Տ. Լ. Բաշալեան:

ՀԱՅ. ԿԵԱՆՔ

ԱԶԳ. ՏԵՂԱԿԱՆ

Քաղաքական ժողովը գումարուեցաւ Ուրբաթ երեկոյ, նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր, ի ներկայութեան բոլոր անդամներու, և հետեւեալ որոշումները առուեցան։

1.— Կարնոյ Հայր. Միութեան նորընտիր վարչութիւնը նախորդին հաշիւները ներկայացուցած ըլլալով, վաւերացուց զայն, ինչպէս նաեւ իր ընտրութեան հետ Կիլիկիոյ Նորընտիր վարչութիւնը։

Իսկ Խարբերդի Նորընտիր վարչութիւնը հաշուական տեղեկագիր յղած չըլլալով, որոշեց առ այժմ գրել։

2.— Տիար Նշան Սաաթճեան հրաժարած ըլլալով Ուսումնական Խորհուրդէն, մերժուեցաւ հրաժարականը։

3.— Ազգապատկան արտի մը եւ երկու տուներու վաճառումէն առաջ, հարկ զատուեցաւ խառն նիստ մը ունենալ, Տնտեսական Խորհրդոյ դիւանին եւ Ս. Ք. Մանկանց եկեղեցւոյ Թաղականութեան հետ։

4.— Քիլիսի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ սեփականութիւնը եղող եւ Ազազի մօտերը գտնուող կարգ մը թափուր արտերու վաճառումը արտօնելէ առաջ, հարկ զատուեցաւ նոր լուսաբանութիւններ ստանալ Ազազի Թաղականութենէն, ինչպէս նաեւ իմանալ տեսակէտը տեղւոյս Քիլիսի վարչութեան։

5.— Շէյխ Մաղսուտ Ազգ. Նոր գերեզմանատան պարտուց բարձման, ինչպէս նաեւ գերեզմանատան որմնափակման եւ բարեզարդութեան աշխատանքը որոշուեցաւ վստահիլ Ս. Ք. Մանկանց եկեղեցւոյ Թաղականութեան։

— Տիար Արմէն Մաղլումեան իր աղջկան ամուսնութեան առթիւ երգեհոն մը նուիրած ըլլալով Սահակեան Ազգ. Վարժարանին, Առաջնորդ Հայրը շնորհակալութեան գիր ղրկեց նուիրատուին։

— Կիրակի օր Առաջնորդ Ս. Հայրը այցելեց Նիւրինցիններու Քասթէլ Հարամի գաղթավայրը, ուր տեսնուած մաքրութեան եւ կանոնաւորութեան մասին իր գոհունակութիւնը յայտնեց վարչութեան։

— Կիրակի օր Ազգ. Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ սգահանդէս մը Կարնոյ Հայր. Միութեան կողմէ, ի յիշատակ իրենց նահատակներուն. Կը նախագահէր Առաջնորդ Հայրը։ Եղան բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ ու նուագ։ Այս առթիւ կը տարուինք խորհրդածելու եւ հարցնելու թէ՝ ինչո՞ւ անգամ մըն ալ այս եւ նման սգահանդէսներ՝ երբ ընդունուած է Ապրիլ 24ը, որպէս ընդհանուր նահատակաց օր։

— Հայ Եկեղեցասիրաց Միութիւնը անդամական գումարում մը ունեցաւ կիրակի օր Ազգ. Մանկապարտէզի մէջ, ուր նախորդ վարչութիւնը թուելէ ետք իր կազմալուծման եւ ապագին, անաշխատ գործունէութեան պատճառները, ընտրուեցաւ ներկաներէն հինգ հոգինոց առժամեայ Մարմին մը, որ երկրորդ ընդհ. անդամական նիստի մը մէջ պիտի աշխատի կազմակերպել Միութիւնը։

Մեր առած տեղեկութեանց համեմատ, կարգ մը թիւրիմացութիւններ գոյութիւն ունեցեր են այս Միութեան եւ Առաջնորդ Ս. Հօր միջեւ։ Տխուր է եւ զարմանալի որ՝ եկեղեցասիրաց նման կազմակերպութիւն մը ինչո՞ւ անհամերաշխ մնայ եւ կամ ինչո՞ւ չհաշուէր զինք Ազգ. Առաջնորդարանը երբ այս վերջինը կոչուած է ըլլալ մեր պաշտօնական եւ հեղինակաւոր հաստատութիւնը, միեւնոյն եկեղեցական հարցերով տարուած։

— Արաբ Փունարի Թաղական Խորհուրդի Ատենապետ Տ. Յովհաննէս Թաշճեան կը հաղորդէ որ ամսոյս 1ին հոն ժամանած է Բարեգործականի կողմէ իբր քննիչ՝ Տ. Ե. Զօրեան եւ այցելած է վարժարանը. գնահատած է տեղւոյն ափ մը հայերու աշխատասիրութիւնն ու կրթասիրութիւնը եւ խոստացած է յառաջիկայ տարեշրջանի համար բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւն ապահովել կրթ. պէտքին համար։ Յարգելի քննիչը նոյն օրը մեկնած է Րէս—ուլ—այն։

Այս առթիւ շնորհակալութիւն կը յայտնուի Տիար Զօրեանի։

Նուիրատուութիւն

Տիար Տօքթ. Բ. Ենեան 5 մէճիտ կը նուիրէ Ֆիլիպպէի եւ Յունաստանի աղէտեալներու։ Ստանալ խմբագրատունէ՝ փոխան ընկալագրի։

Կ'սպասենք որ ուրիշ ազգայիններ եւս հետեւին այս օրինակին։

ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԵՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Եւ սակայն, Մարտական մարտկոցները ինչ գարհուրելի ռմբակոծումներ, հայհոյութիւններ, սեւարուժներ չըրին այն մեծ հերոսին հասցէին, որուն ականջին թրքական ռումբերը մեղուի բզզիւններ էին միայն ու կուրծքը անխորտակելի պատնէշ մը։

Մարտականները գաղութեան բաժակը մինչեւ մրուր խմցուցին ազգին արի արանցին, իբրեւ արծիւին, Անդրանիկին, վասնզի ան դէմ էր ու դէմ եղաւ, մինչեւ իր վերջին շունչը, իրենց բոլոր ազգակործան արարքներուն։

Հիմա կարգը եկեր է ուրիշ ազգային տաղանդի մը, հանճարեղ բանաստեղծի մը, տաղանդաւոր փաստաբանի մը, Վահան Մալէզեանին։

Ոչ ոքի անծանօթ է թէ՝ Մալէզեան իր անխոնջ աշխատանքով, իր կազմակերպելու, գործ վարելու տաղանդով, կազմակերպեց, բարգաւաճ վիճակ մը տուաւ Բարեգործականին, ու յոգնած քաշուեցաւ Պելճիքա, հոն հիմնելով անձնական շատ փայլուն գործ մը, ու այդ առեւտրական գործով ան արդէն ապահովեր էր իրեն համար հանգիստ, հասութաբեր զմայլելի դիրք մը։

Բարեգործականը սակայն, պէտք ունեցաւ նորէն Վահան Մալէզեանի կազմակերպչական տաղանդին օժանդակութեան, նոր կեանք ու ոգեւորութիւն տալու համար ազգային այս մեծ, ամրակուռ ամրապատին, ու Վահան Մալէզեան, մեծ հայուն, Պօղոս Նուպար փաշայի կոչին, թախանձանքին պատասխանելով, լքեց իր հաստատած հասութաբեր, հանգիստ, հսկայ առեւտրական գործը, ու ազգին բաղձանքին անսալով, ստանձնեց Բարեգործականի ընդհանուր տնօրէնութիւնը։

Ու մարտական ամբոխներէն սկսան նորէն ռմբակոծումները։

Եւ այդ ռմբակոծումները այս անգամ կը յայտնաբերեն որոշակիօրէն ծակ աչքութիւն։

Վասնզի երկու խօսքի մէջ անոնք կաղաղակեն անդադար.

—**120,000** ֆրանք տարեկան կը տրուի Բարեգործականի ընդհ. տնօրէն՝ փաստաբան Վահան Մալէզեանին, ինչ շռայլութիւն ազգին դրամին։

Արդ, այս առիթով մեր ըսելիքները ուրիշ յօդուածաշարքերու նիւթ ընելու խոստումով, այս անգամ, խնդիրը պիտի քննենք լոկ տնտեսական գետնի վրայ, ապացուցանելու համար թէ՝ ինչպէս շռայլութի՞ւն է եղածը։

120,000 ֆրանքը, այսօրուան Ամերիկեան exchangeով կընէ մօտաւորապէս 4800 տոլար տարեկան, 400 տոլար ամսական, 100 տոլար շաբաթական, այսինքն 18—20 տոլար օրական։

Եւ հոս է արդէն ծակաչքութիւնը. Ամերիկայի մէջ խոշոր ամսական մը չէ 400 տոլարի ամսական մը կամ 100 տոլարի շաբաթական մը եւ կամ 18—20 տոլարի օրական մը. ո՞ր managere չստանար այդքան մը թոշակ։

Նախ վաճառական մըն էր Վահան Մալէզեանը, որ իր գործը քայքայելով, ստանձնեց Բարեգործականի Տնօրէնութիւնը։ Հայ իրականութեան հետ բաղդատելով, այսօր Նիւեորքի շատ մը գորգի տուներ, ներկայացուցիչներ ղրկած են Չինաստան կամ Պարսկաստան, պրպտեցէք թէ՝ այդ տնօրէնները 100 տոլարէն նուա՞զ շաբաթականով վարձուեր են. կամ չե՞ն ստանար օրական 18—20 տոլարի գումար մը։

Այսօր հովիւներ, վարդապետներ կան Ամերիկայի մէջ, որոնք կստանան 40—50 տոլար շաբաթական. արդ, Բարեգործականի ընդհ. տնօրէնի աշխատանքը աւելի բա՞րձր թէ ցած մակարդակի վրայ կը գտնուի այսօր։

Մուշտակի, զգեստեղէնի գործաւորները, engraverները, օրինակի համար, օրական 18—20 տոլարի օրավարձք մը կստանան. զգեստի գործով զբաղող նոյնիսկ հայ կիներ կան որոնք 70—80 տոլար շաբաթական կստանան եւ այս բոլոր աշխատաւորները անշուշտ ոչ կը խաչուին, ոչ ալ կերթան Գողգոթայի ճամբաներէն, տակաւ իրենց արժանիքին, կարողութեան արժանաւոր վարձքըն է. ոչ ոք մտքէն կրնայ անցնել զանոնք խաչ հանել, եւ երբ խնդիրը կը դառնայ ազգային ամենէն բարգաւաճ, ընչեղ հաստատութիւնը, Բարեգործականը վարելու գործին, 100 տոլարի շաբաթական մը, կամ 18—20 տոլարի օրական մը շռայլութիւն կը համարուի եւ մարտական ամբոխները կսկսին ռմբակոծել...։

Այսօր մեր մէջ. ո՞ր վաճառականըն է որ. իր հաստատած, հասութաբեր, անկախ ու հանգիստ անձնական գործը լքելով, ազգային սիրոյն համար յանձն պիտի առնէր գալ աշխատելու 18—20 տոլար օրականով, կամ 100 տոլար շաբաթականով. 400 տոլար ամսականով կամ որ նոյնն է 4800 տոլար տարեկանով (իմա՛ 120,000 ֆրք.)

Մալէզեան անհատական փայլուն գործ մը կազմակերպած առեւտրական մըն էր, և իր գործը քայքայելով ըստանձնեց Բարեգործական ընդհ. Տնօրէնութիւնը։

Տակաւին։

Այսօր Ամերիկայի մէջ ո՞ր փաստաբանն է որ, յանձն պիտի առնէր իր գրասենեակը լքել, գալ լծուիլ ազգային [Ամերիկեան] մէկ գործի, պաշտօնի, օրական 18—20 տոլարի վճարումի մը փոխարէն։

Եւ Վահան Մալէզեան միանգամայն տաղանդաւոր փաստաբան մըն է, որ յանձն առեր է իր գրակա՛ն, [illegible], փաստաբանական, կազմակերպչական կարողութիւնները, տաղանդը ի սպաս դնել ազգին, Բարեգործականին, օրական 18—20 տոլարի վճարումի մը փոխարէն։

Այսպէս, այս լոյսին առջեւ՝ քննելով Բարեգործական ընդհ. Տնօրէնի ամսականին շուրջ ստեղծուած աղմուկները, երեւան կուգայ յայտնապէս որ, եղածը պարզապէս չտեսութիւն, աչք—ծակութիւն է։

Եւ մարտական ամբոխները կը ռըմբակոծեն առոր համար։

Ո՛վ խեղճ մարդի՛կ...,

Յաջորդ յօդուածներով կ'անդրադառնանք ուրիշ երեւոյթներու վըրայ։

[2] * * *

— ՎԵՐՋ —

ՍՐԿԷ—ՆՐԿԷ

Տեսանելի երաժշտութիւնը

Տարիներու յարատեւ փորձերէ յետոյ, Սթէֆան Փէսանէք անուն Չեխօսլովաքիացի ճարտարագէտ մը, «երանգաւոր դաշնակ» մը հնարած է, որուն գոյները երաժշտութիւն մը կը յօրինեն, որ միայն տեսանելի է եւ ոչ լսելի։

Այս գործիքը զանազան գոյներու ցոլարձակումով կարտադրէ համերգ մը, որ ուղեղին վրայ կը թողու այն տպաւորութիւնը, ինչ որ կը թողու սովորական դաշնակի մը նուագածութիւնը՝ վարպետի մը կողմէ։

Այս դաշնակին ստեղնաշարը շինուած է սովորական դաշնակի մը պէս, բայց երբ ստեղնը սեղմուի, փոխանակ ձայնի՝ լուսոյ ճառագայթ մը կ'արձակէ պաստառին վրայ, ամէն մէկ ստեղն տարբեր գոյն մը կամ գոյնի շերտաւորումներ կարձակէ ու այսպէս կը յօրինէ գոյներու համերգ մը։

Փորձը հաստատած է որ, աչքի առջեւ ցոլարձակուած գոյներ ուղեղին վըրայ ճիշդ այն ազդեցութիւնըկընեն ինչ որ կընեն ականջի մօտ հնչող ձայնակէտերը։ Այս դաշնակը պիտի ցուցադրուի Բրակայի մէջ՝ յայտնի դաշնակահարներու ընկերակցութեամբ։ Սովորական դաշնակ նուագողը կրնայ նուագել նաեւ իր երանգաւոր դաշնակը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՀԱԼԷՊԻ

11 ՅՈՒՆԻՍ 1928

		Լիրա Օսմ. 100 էն
Սուր. Թղթադրամ		18.45
Եգիպտական »		114.90
»	չէք	115.40
Թրքական »	845 ղրշ.	100.—
» »	Պանք.Օթօման	27.—
Մէճիտ	281 ղրշ.	100.—
Չէք Սթէրլին		112.55
» Տօլար		23.
Գրեմիօնս. 886	Տարի	28.—
» » 903	»	18.—
« » 911	»	16.—

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի "Եփրատ,,ի Բ. վեցամսեայ բաժնեգինը վճարել ցրուի Պ. Ռ. Պասթաճեանի, որ պիտի ներկայանայ փոխան ընկալագրի։

ԱԶԴ։

«Եփրատ» ձեռքէ կը ծախուի ցրուիչ Պ. Ռ. Պասթաճեանի եւ հատավաճառ Պ. Պ. Պէշլիեանի միջոցաւ։

VAHAM ARSLANIAN
331 E, 33 rd. St. NEWYORK
Հեռագրի հասցէ.VARS Newyork.
Ոսկէ տեսակ ապրանք կը ծախենք Ամերիկեան հրապարակին վրայ, ձեր հաշւոյն. ու նորէն ձեր հաշւոյն կը գնենք ոսկէ տեսակի Ամերիկեան ապրանքներ։

ՃԵՐՄԱԿ ԿՕՇԻԿՆԵՐ
AL'AIGLE' ՄԱՐԳԱՅՈՎ
Hutchinsonի ամենէն դիմացկուն, ամենէն ճաշակաւոր եւ ամենէն խնայողական կօշիկները։
Կը ծախուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ. Ներածելութեան գլխաւոր վաճառատուններու եւ կօշկակարներու քով, կեդրոնատեղի՝
ՀԻՆՏԻՅԷ ԵՂԲԱՐՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԸՄԹԸՆ ՔԻԼԷՊ
ՀԱԼԷՊ
ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՕ'ՕՓԵՐԱԹԻՎԻ ՔՈՎ
ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ՄԷՍԱԺՐԻՄԱՐԻԹԻՄՖՐԱՆՍ Լ ԻԱՆ
ՆԱՒԱՑԻՆ ՓՈՍԹԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

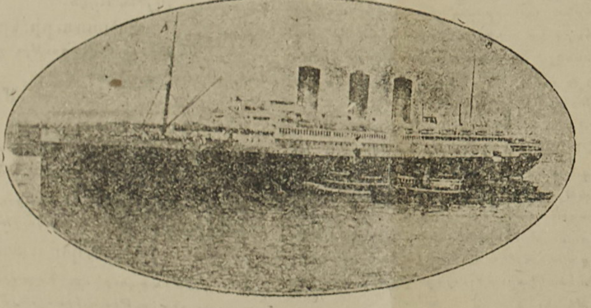

Շաբաթական կանոնաւոր ճամբորդութիւն դէպի Եգիպտոս, Թուրքիա, Յունաստան, Իտալիա, Ֆրանսա եւ այլն, որ կը կատարուին առաջնակարգ շոգենաւերով, Շամբոլիոն, Մարիէթ փաշա, Սֆէնքս, Լօթիւս, եւայլն։
Ընկերութիւնս ճամբորդներ կ'ընդունի նաեւ Նիւ Եորք, Քանատա, Քուպա, Մեքսիքօ, Վէնէզուէլա, Բրազիլիա, Մոնթէվիտէօ, Պ. Այրէս եւ բոլոր նաւահանգիստներու համար։
Հայկական գործակալութիւնը արտօնուած է ճամբորդի ուղղակի նաւու տոմսեր տալ։ Ապրանքի փոխադրութեան մասին դիմել գործակալ Ժօզէֆ Մարքօբոլիի, ան Էօլեպին։ Մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել ընկերութեան գաղթային գրասենեակը (Bureau d'Emigration)
Սալիպէ թաղ, Հայոց եկեղեցւոյ կից թիւ 21 Ա. Գարաճեան ընկերութեան։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ժ. ԷՍՎԷՏ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԱԼԷՊ ՍՈՒՐԻԱ
Ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններ։ Ներկայացուցիչները ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԷՔՍՊՐԷՍ ընկերութեան ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ։ Գործառութիւններ ուրիշ շատ պանքաներու հետ։ Մասնաւոր դիւրութիւններ հայ գաղթականներու Ամերիկայէն ղրկուած չէքերու գործառնութեանց մէջ։ Արտագաղթի ժամանաճիւղ։ Գործակալներ ԹՐԱՆՍԱՏԼԱՆԹԻՔ ընկերութեան։ Ճամբորդ կը ղրկէն Ամերիկեան բոլոր երկիրները։ Անմրցելիօրէն զեղչուած գիներ։

THE ROYAL MAILLINE
ՐՕԵԸԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԵԾԱԳՈՅՆ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն՝ և Շէրպուրկէն Պրազիլիոյ, Ուրուկուայի եւ Արժանթինի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։
Րօեըլ Մէյլ Լայնի շքեղ և մեծագոյն նաւով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներուն հանգիստը կատարելապէս կ'երաշխաւորենք, և ամէն ան որ կը փափաքի նմանօրինակ երկար ճամբորդութիւն մը ընել, անպայման պէտք է նախընտրէ մեր Ընկերութիւնը՝ ուր պիտի գտնէ ճշգապահութիւն, լաւագոյն սպասարկութիւն, հանգիստ եւ սննդարար կերակուրներ, ու այս բոլորը երրորդ կարգին մէջ։
Կանոնաւոր մեկնումներ նաև՝ Քուպայի. Քանատայի եւ Միացեալ Նահանգներու բոլոր նաւահանգիստներուն համար։
Աւելի տեղեկութեանց, ինչպէս նաև գիներու և մեկնումներու համար դիմել՝ անձամբ կամ նամակով.—
Թելեֆ. 9.06 ՐՕԵԸԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ավընիւ Ալէմպի Սուրիոյ եւ Լիբանանի
Պէյրութ Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
ԾԱՆՕԹ.— Հալէպի մէջ առ այժմ ոեւէ գործակալ չունինք։
19—50